

แนวทางการวางแผนโครงสร้างของจังหวัดเพชรบุรี

นาย มานพ จันทรเทศ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการวางแผนภาคและเมืองมหาบัณฑิต

ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2531

ISBN 974-569-140-2

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

013852

A GUIDELINE FOR THE STRUCTURE PLAN OF CHANGWAT PHETCHABURI

Mr. Manop Chuntet

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Urban and Regional Planning
Department of Urban and Regional Planning

Graduate School

Chulalongkorn University

1988

ISBN 974-569-140-2

หัวข้อวิทยานิพนธ์

แนวทางการวางแผนโครงสร้างของจังหวัดเพชรบุรี

โดย

นายมานพ จันทร์เทศ

ภาควิชา

การวางแผนภาคและเมือง

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ศักดิ์ชัย ศิริรินทร์ภาณุ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาคำหลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต

..... ศนบ ศักดิ์ชัย ศิริรินทร์ภาณุ

(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรภักย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.เกียรติ จิระกุล)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา

(รองศาสตราจารย์ ศักดิ์ชัย ศิริรินทร์ภาณุ)

..... กรรมการ

(นายนิจ หิฏฐิระนันท์)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุวิธนา ธาตานิติ)

มาพน จันทรเทศ : แนวทางการวางแผนโครงสร้างของจังหวัดเพชรบุรี (A GUIDELINE FOR THE STRUCTURE PLAN OF CHANGWAT PHETCHABURI) อ.ที่ปรึกษา : รศ.ศักดิ์ชัย ศิริจันทร์ภาณุ, 301 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาสภาพและความสัมพันธ์ ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพ เศรษฐกิจและสังคม 2) ให้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อการเติบโต 3) วิเคราะห์ศักยภาพและแนวโน้มการขยายตัว 4) เสนอแนวทางในการวางแผนโครงสร้างเพื่อพัฒนาจังหวัดเพชรบุรี จากการศึกษาพบว่าโครงสร้างทางเศรษฐกิจของจังหวัดเพชรบุรีขึ้นอยู่กับสาขาภาคนอกเกษตรเป็นหลัก มีจำนวนประชากรเป็นอันดับ 4 ของภาคตะวันตกโดยมีอัตราการเพิ่มเฉลี่ยร้อยละ 1.87 ต่อปี ปัญหาหลักที่ควรแก้ไขอย่างรีบด่วนได้แก่ การบุกรุกทำลายป่า การขยายตัวผลผลิตเกษตรค้า การขาดแคลนน้ำอุปโภคบริโภค

ผลการวิจัยซึ่งใช้วิธีเทคนิคเดลฟายและวิธีวิเคราะห์สภาพพื้นที่ใน 6 อำเภอและ 1 กิ่งอำเภอปรากฏว่า สามารถแบ่งศักยภาพการพัฒนาได้ 3 กลุ่มคือ 1) กลุ่มพื้นที่ที่มีศักยภาพสูงได้แก่ อ.เมือง อ.ท่ายาง 2) กลุ่มพื้นที่ที่มีศักยภาพปานกลางได้แก่ อ.บ้านแหลม อ.ชะอำ อ.บ้านลาด 3) กลุ่มพื้นที่ที่มีศักยภาพต่ำได้แก่ อ.เขาย้อย และกิ่งอำเภอหนองหญ้าปล้อง

จากผลการวิจัยได้เสนอแนวทางการพัฒนาจังหวัดเพชรบุรี โดยเน้นการพัฒนาและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ โดยเฉพาะเขาพะเนินทุ่งและพื้นที่ชายฝั่งทะเล เน้นการพัฒนาอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร และเน้นการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว โดยกำหนดเขตพื้นที่การพัฒนาดังต่อไปนี้ 4 เขต คือ 1) เขตเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมก้าวหน้า ได้แก่ พื้นที่บริเวณอำเภอเมือง, ท่ายาง, บ้านแหลม 2) เขตเกษตรก้าวหน้า ได้แก่ บริเวณอำเภอชะอำ บ้านลาด 3) เขตเกษตรกรรมเริ่มพัฒนาได้แก่ บริเวณอำเภอเขาย้อยและกิ่งอำเภอหนองหญ้าปล้อง 4) เขตอนุรักษ์ธรรมชาติและกันชนชายแดน ได้แก่ บริเวณพื้นที่อำเภอท่ายางและกิ่งอำเภอหนองหญ้าปล้อง

ภาควิชา การวางแผนภาคและเมือง
 สาขาวิชา การวางแผนภาค
 ปีการศึกษา 2530

ลายมือชื่อนิสิต *ศ.ป*
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา *ศ.ศักดิ์ชัย ศิริจันทร์ภาณุ*

MANOP CHUNTES : A GUIDELINE FOR THE STRUCTURE PLAN OF CHANGWAT
PHETCHABURI. THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. SANCHAI KIRINPANU,
301 PP.

This study was 1) to study present characteristic and relationship of socio-economic structure and physical condition, including its changes 2) to know the factors determinate of both negative or positive growth 3) to analyze its potential growth 4) to advocate the means to developing guidelines for the structure plan of Phetchaburi province. It was found that the economic structure mainly depends on non-agricultural sector. The amount of population of Petchaburi is at fourth of the western region and the increasing rate is 1.87% per annum in average. The main problem which should be urgently corrected are the forest intruding and destroying, the low expansion of agricultural products, and hardly lacking water consumption.

Results of the research which are Delphi Technique and spatial analysis in 6 Amphoe and 1 King Amphoe. It was found that the potential area development have 3 groups as 1) high potential group are Amphoe Muang and Amphoe Tha Yang 2) the moderate group are Amphoe Ban Leam, Amphoe Cha-am and Amphoe Ban Lat 3) The low group are Amphoe Khao Yoi and King A. Nong Ya Plong.

For advocated means to develop its guidelines for the structure plan of Phetchaburi should be specific on national resource conservation and development, especially at Khao Paneantung and seashore are, agro-industry and tourism development. By dividing the developing zone into 4 zones are 1) Progressive economic and industry zone are Amphoe Muang, Ban Leam, Tha Yang 2) Progressive agricultural zone are Amphoe Cha-am, Ban Lat, 3) Developing agricultural zone are Amphoe Khao Yoi, King A. Nong Ya Plong. 4) The national resource conservation and buffer area zone are Amphoe Tha Yang and King A. Nong Ya Plong.

การวางแผนภาคและเมือง
 ภาควิชา
 การวางแผนภาค
 สาขาวิชา
 2530
 ปีการศึกษา

ลายมือชื่อนิสิต
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
 ๖

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งของ
รองศาสตราจารย์ ศักดิ์ชัย ครินทร์ภาณุ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านได้ให้คำแนะนำ
และข้อคิดเห็นต่างๆของการวิจัยมาด้วยดีตลอด และเนื่องจากทุนการวิจัยครั้งนี้บางส่วนได้รับ
มาจากทุนอุดหนุนการวิจัยของบัณฑิตวิทยาลัย จึงขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัยมา ณ ที่นี้ด้วย

ท้ายนี้ ผู้วิจัยใคร่ขอกราบขอบพระคุณ บิคา-มารดา ซึ่งให้การสนับสนุนส่งเสริม
ด้านการศึกษา และให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมา รวมทั้งครอบครัวของผู้วิจัยเองที่ให้กำลังใจ
ช่วยเหลือเสมอมาจนสำเร็จการศึกษา

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ช
รายการตารางประกอบ	ฐ
รายการแผนภูมิประกอบ	ฒ
รายการแผนที่ประกอบ	ณ
บทที่	
1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	5
ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย	6
แหล่งข้อมูล	6
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	8
2 แนวความคิดที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย	
กระบวนการวางแผนพัฒนา	9
กระบวนการวางแผนพัฒนาประเทศ	11
สรุปแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 5	12
สรุปแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 6	13
แผนโครงสร้าง	19
แผนพัฒนาจังหวัด	20
3 สภาพทั่วไปของภาคตะวันตกและจังหวัดเพชรบุรี	
ภาคตะวันตก	
ลักษณะทางกายภาพ	22

	หน้า
ลักษณะภูมิประเทศ	22
ลักษณะภูมิอากาศ	24
แหล่งน้ำ	24
ทรัพยากรธรรมชาติ	26
สภาพธรณีวิทยา	27
สภาพดินและการใช้ที่ดิน	28
โครงสร้างพื้นฐานคมนาคม	31
โครงสร้างทางเศรษฐกิจ	34
ลักษณะประชากร	35
จังหวัดเพชรบุรี	
ประวัติศาสตร์	37
สภาพภูมิประเทศ	39
ลักษณะภูมิอากาศ	46
ขนาดพื้นที่	48
การแบ่งเขตการปกครอง	49
ทรัพยากรธรรมชาติ	51
ธรณีสัณฐานวิทยาและวัตถุดินกำเนิดดิน	52
ลักษณะและคุณภาพดินทั่วไปของดิน	53
สมรรถนะดินทางการเกษตรกรรม	55
แหล่งน้ำ	62
ทรัพยากรแร่	66
ทรัพยากรป่าไม้	68
แหล่งทรัพยากรท่องเที่ยว	72
การใช้ที่ดิน	80
4 โครงสร้างประชากร เศรษฐกิจ และสังคม	
โครงสร้างประชากร	
ขนาดและการเปลี่ยนแปลงประชากร	88
การกระจายตัวประชากรต่อพื้นที่	96

	หน้า
โครงสร้างประชากรเขตชุมชนเมือง	98
ลักษณะประชากร	100
โครงสร้างเศรษฐกิจ	
โครงสร้างเศรษฐกิจโดยส่วนรวม	107
โครงสร้างการผลิตรายสาขาและแนวโน้มการผลิต	111
โครงสร้างเศรษฐกิจการเกษตร	121
โครงสร้างอุตสาหกรรม	133
โครงสร้างการค้าและบริการ	138
โครงสร้างเศรษฐกิจสถาบันการคลังท้องถิ่น	145
โครงสร้างทางสังคม	
การศึกษา	151
สาธารณสุข	154
ความสงบเรียบร้อย	159
สาธารณูปโภคและสาธารณูปการ	163
ไฟฟ้า	163
ประปา	168
โทรศัพท์	169
การคมนาคมขนส่ง	172
การใช้ที่ดินในเขตเทศบาลเมืองเพชรบุรี	177
5 ปัญหาหลักและศักยภาพในการพัฒนาจังหวัดเพชรบุรี	
สภาพปัญหา	
ปัญหาด้านกายภาพ	184
ปัญหาด้านเศรษฐกิจ	187
ปัญหาด้านประชากร	189
ปัญหาโครงสร้างด้านสังคมและบริการขั้นพื้นฐาน	190
การศึกษาศักยภาพการพัฒนาพื้นที่	
ของศูนย์กลางชุมชน	196

	หน้า
ผลของการศึกษาศักยภาพการพัฒนาพื้นที่ศูนย์กลางชุมชน	200
ของระดับอำเภอ	204
ผลของการศึกษาศักยภาพการพัฒนาพื้นที่ระดับอำเภอ	207
แนวทางการพัฒนาจังหวัดเพชรบุรี	221
ความสัมพันธ์ระหว่างศูนย์กลางชุมชนกับพื้นที่ชนบทโดยรอบ	230
6 แนวทางในการพัฒนาจังหวัดเพชรบุรี	
วัตถุประสงค์ของการพัฒนา	236
เป้าหมายและพื้นที่เป้าหมายที่พัฒนา	237
ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนา	241
7 สรุปและข้อเสนอแนะ	
สรุปผลการวิจัย	243
ข้อเสนอแนะ	246
บรรณานุกรม	248
ภาคผนวก	250
ประวัติ	301

รายการตารางประกอบ

ตารางที่		หน้า
3.1	จำนวนอำเภอ ตำบล หมู่บ้าน เทศบาลและสุขาภิบาลของจังหวัด เพชรบุรี ปี 2529	49
3.2	ลำดับความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดเพชรบุรี ตามประเภท แหล่งท่องเที่ยว.....	76
3.3	ลำดับความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดเพชรบุรี ตามแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 5	77
3.4	การประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวของจังหวัดเพชรบุรี แยกเป็น ราชอาณาจักร ปี 2529	78
3.5	การใช้ประโยชน์ที่ดินของจังหวัดเพชรบุรี ปี 2520 และ 2527 ...	82
3.6	ประเภทการใช้ที่ดินจังหวัดเพชรบุรี ปี 2523	84
4.1	การใช้กำลังแรงงานในการผลิตกับมูลค่าผลิตภัณฑ์จังหวัดในสาขา การผลิต ปี 2523 ของจังหวัดเพชรบุรี	121
4.2	จำนวนเงินกู้เพื่อการเกษตรของจังหวัดเพชรบุรี แยกตามประเภท เงินกู้ และผลผลิตที่ลงทุน ปี 2524-2529	130
4.3	สถานบริการและบุคลากรทางการแพทย์ของจังหวัดเพชรบุรี ปี 2529 ปี 2529	156
4.4	จำนวนผู้รับบริการวางแผนครอบครัวของจังหวัดเพชรบุรี ปี 2529 แยกเป็นราชอาณาจักร	157
4.5	การเกิดคดีอุจฉกรรจ์ของจังหวัดเพชรบุรี ปี 2518-2528	160
4.6	คดีอุจฉกรรจ์ของจังหวัดเพชรบุรี ปี 2528 แยกตามประเภทคดีและ การจับกุม	160
4.7	คดีอุจฉกรรจ์ของจังหวัดเพชรบุรี ประเภทการเกิดและการจับกุม ปี 2528 แยกตามราชอาณาจักร	161
4.8	คดีที่เกิดขึ้นและจับกุมได้ ตามประเภทคดีในจังหวัดเพชรบุรี ปี 2528 แยกเป็นราชอาณาจักร	162
4.9	จำนวนตำบลที่ขาดแคลนไฟฟ้า ปี 2529 ในจังหวัดเพชรบุรี	165

4.10	ผู้ใช้ไฟฟ้าของจังหวัดเพชรบุรี ปี 2523 แยกตามประเภทและ ปริมาณการใช้	165
4.11	ผู้ใช้ไฟฟ้าของจังหวัดเพชรบุรี ปี 2523 แยกตามปริมาณการใช้ ..	166
4.12	ผู้ใช้ไฟฟ้าจำแนกตามประเภทและปริมาณการใช้ไฟฟ้าของจังหวัด เพชรบุรี ปี 2529	166
4.13	จำนวนประชากรที่ขาดแคลนน้ำของจังหวัดเพชรบุรี ปี 2529 แยกเป็นรายอำเภอ	169
4.14	จำนวนหมายเลขโทรศัพท์ของจังหวัดเพชรบุรี ปี 2529 แยกตาม ชุมสายและประเภทผู้ใช้	170
5.1	การคาดเคลื่อนที่ลดลงจากจำนวนผู้เข้าสาขาที่เปลี่ยนไป	197
5.2	ค่าถ่วงน้ำหนักของตัวแปรระดับชุมชนจังหวัดเพชรบุรี	199
5.3	ค่าถ่วงน้ำหนักของตัวแปรระดับอำเภอของจังหวัดเพชรบุรี	206

รายการแผนภูมิประกอบ		หน้า
แผนภูมิ		
1	อุณหภูมิตั้งแต่ปี พ.ศ. 2514-2529	47
2	ทิศทางการย้ายถิ่นประชากรเข้าสู่จังหวัดเพชรบุรีปี 2513 และ 2523	91
3	โครงสร้างอาชีพประชากรวัยแรงงานที่มีงานทำจำแนกตามหมวดอาชีพปี 2513 และ 2523	103
4	การคาดประมาณประชากรของจังหวัดเพชรบุรีเป็นรายอำเภอ	106
5	การเปรียบเทียบสัดส่วนมูลค่าผลิตภัณฑ์จังหวัดเพชรบุรีกับภาคตะวันตกปี 2518-2528 ตามสาขาการผลิต	109
6	การเปลี่ยนแปลงมูลค่าผลิตภัณฑ์จังหวัด ราชสาขานปี 2518-2528 คิดเป็นร้อยละจากการเปลี่ยนแปลงรวม และอัตราการเพิ่มต่อปี	112
7	ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมกับเงินลงทุนปี 2529	136
8	การเปลี่ยนแปลงการประกอบธุรกิจการค้าจังหวัดเพชรบุรีปี 2522 ถึงปี 2528	142
9	ความสัมพันธ์ระหว่างขนาดการรองรับประชากรปี 2529 กับค่าศักยภาพการพัฒนาพื้นที่ระดับอำเภอของจังหวัดเพชรบุรี	216
10	ความสัมพันธ์ระหว่างขนาดประชากรและค่าการพัฒนาของศูนย์กลางชุมชนในจังหวัดเพชรบุรี	220

รายการแผนที่ประกอบ

แผนที่		หน้า
1	อาณาเขตที่ตั้งจังหวัดในภาคตะวันตก	23
2	ลักษณะภูมิประเทศภาคตะวันตก	25
3	เส้นทางคมนาคมของภาคตะวันตก	32
4	ที่ตั้งและขอบเขตอำเภอ	41
5	สมรรถนะที่ดินการเกษตร	61
6	ทางน้ำ-โครงการชลประทานจังหวัดเพชรบุรี	63
7	ศักยภาพของพื้นที่ที่ได้รับน้ำชลประทาน	67
8	ลักษณะภูมิประเทศและแหล่งแร่	69
9	ศักยภาพของพื้นที่คานป่าไม้	73
10	แหล่งท่องเที่ยว	75
11	ศักยภาพพื้นที่ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว	79
12	การใช้ที่ดินจังหวัดเพชรบุรี	85
13	การเปลี่ยนแปลงสัดส่วนขนาดประชากรจากเดิมปี 2522	93
14	บริเวณพื้นที่รับการเพิ่มของประชากร	95
15	ความหนาแน่นของประชากรต่อพื้นที่และขนาดประชากร	97
16	การเปลี่ยนแปลงการได้รับสินเชื่อการเกษตรเป็นร้อยละจากปี 2524	132
17	ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมกับเงินทุนปี 2529	135
18	สถานธุรกิจ การค้าและบริการ ปี 2528	140
19	พื้นที่ที่ขาดแคลนการบริการไฟฟ้า ปี 2529	167
20	การบริการโทรศัพท์ในจังหวัดเพชรบุรี พ.ศ. 2529	171
21	จำนวนเที่ยวรถโดยสารประจำทางที่วิ่งผ่านอำเภอต่างๆในจังหวัด เพชรบุรี	176
22	ปริมาณการจราจร ปี 2529	178
23	การใช้ที่ดินของเทศบาลเมืองเพชรบุรี ปี 2525	181
24	ลำดับความสำคัญของศูนย์กลางชุมชนและเขตอิทธิพล	202
25	ผลรวมของศักยภาพพื้นที่ด้านกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม ประชากร	208
26	ศักยภาพด้านกายภาพ	210

แผนที่		หน้า
27	ศักยภาพด้านเศรษฐกิจ	211
28	ศักยภาพด้านสังคม	212
29	ศักยภาพด้านประชากร	214
30	พื้นที่ที่สามารถรองรับจำนวนประชากรปี 2529	217
31	พื้นที่ที่ได้รับการพัฒนาจากงบประมาณจังหวัดปี 2525-2529	227
32	โครงการต่างๆของรัฐในอนาคต	231
33	ความสัมพันธ์ระหว่างเขตอิทธิพลชุมชนกับประชากรและค่าการพัฒนา พื้นที่	233
34	ทิศทางการพัฒนาบนพื้นที่	234